

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 188/2021-31

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla (sudca spravodajca) a sudcov Petra Straku a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpenej advokátom JUDr. Martinom Hudákom, PhD., Hálkova 32, Bratislava, proti postupu Okresného súdu Bratislava I v konaní sp. zn. 3C/32/2018 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní sp. zn. 3C/32/2018 **bolo porušené** základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Okresnému súdu Bratislava I **p r i k a z u j e**, aby v konaní sp. zn. 3C/32/2018 konal bez zbytočných prietáhov.
3. Sťažovateľke **p r i z n á v a** finančné zadostučinenie **1 000 eur**, ktoré **j e** Okresný súd Bratislava I **p o v i n n ý** zaplatiť jej do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Okresný súd Bratislava I **j e p o v i n n ý** nahradiť sťažovateľke trovy konania **571,70 eur** a zaplatiť ich jeho právnomu zástupcovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
5. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 3. februára 2021 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom okresného súdu. Okrem toho sťažovateľka žiada, aby ústavný súd

okresnému súdu prikázal konať bez zbytočných prietáhov, finančné zadostučinenie 15 000 eur a náhradu trov konania.

II.

2. Sťažovateľka sa žalobu z 5. októbra 2018 proti Slovenskej republiky domáha náhrady škody 397 427 eur, ktorá mala byť spôsobená v dôsledku porušenia zmluvy o fungovaní Európskej únie zo strany žalovanej. Dňa 23. októbra 2018 došlo okresnému súdu podanie intervenienta o vstupe do konania. Okresný súd vyhotovil oznámenie o vstupe intervenienta do konania 2. augusta 2019, ktoré účastníkom konania doručil 31. októbra 2019. Žalobca žiadosťou z 26. februára 2019 a 11. augusta 2020 požiadal okresný súd o určenie termínu pojednávania. Okresný súd vo svojom vyjadrení z 24. novembra 2020 konštatoval, že úkony sú vykonávané v súlade v Civilným sporovým poriadkom. Dňa 16. februára 2021 bola sťažovateľke zaslaná výzva na zaplatenie súdneho poplatku, ktorý sťažovateľka zaplatila 18. februára 2021.

III.

3. Sťažovateľka namieta nečinnosť okresného súdu a považuje za neakceptovateľné, že konanie ku dňu podania ústavnej sťažnosti trvá dva roky a štyri mesiace a okresný súd nezaslal ani žalobu protistrane na vyjadrenie. Sťažovateľka dodáva, že nemá žiaden podiel na prietáchoch v prebiehajúcom súdnom konaní.

4. Okresný súd sa k ústavnej sťažnosti vyjadril tak, že priznal prietahy v konaní v období od 6. októbra 2018 do 1. augusta 2019 a od 3. augusta 2019 do 15. februára 2021. Okresný súd uviedol, že k týmto prietahom došlo z objektívnych príčin, a poukázal na neprimerané zaťaženie sudcov a na problémy v jeho personálnom obsadení. Okresný súd zdôraznil, že necíti za uvedený stav absolútne žiadnu zodpovednosť a vylučuje akúkoľvek zodpovednosť ktoréhokoľvek svojho sudcu za prípadne prietahy v konaní. Podľa okresného súdu zodpovedá za stav na okresnom súde Slovenská republika.

5. Sťažovateľka k vyjadreniu okresného súdu uviedla, že z celého obsahu vyjadrenia okresného súdu vyplýva, že v napadnutom konaní došlo k neprimeraným prietahom, a teda k porušeniu uvedených práv. Sťažovateľka je toho názoru, že nie sú splnené procesné podmienky na to, aby ústavný súd skonštatoval, že za porušenie základných práv a slobôd, na ktoré v tomto konaní poukazuje, právne zodpovedá Slovenská republika. Sťažovateľka dodala, že okresný súd má samostatnú právnu subjektivitu a je ako orgán verejnej moci jediný oprávnený na vedenie posudzovaného súdneho konania a rozhodovanie v ňom a právnu zodpovednosť teda musí znášať okresný súd.

IV.

6. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. K odstráneniu tohto stavu dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 221/04). Porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov sa skúma s ohľadom na okolnosti prípadu z pohľadu (i) právnej a faktickej zložitosti veci, (ii) správania účastníka a (iii)

postupu súdu (I. ÚS 41/02). Okrem toho sa prihliada aj na význam sporu pre sťažovateľa (II. ÚS 32/02).

7. Rozhodovanie o náhrade škody, ktorá vznikla v dôsledku porušenia zmluvy o fungovaní Európskej únie zo strany Slovenskej republiky, nepatrí do bežnej agendy všeobecných súdov. Vec sa preto môže javiť skutkovo alebo právne zložitá, keďže je nevyhnutné zaoberať sa nie bežným porušením práva Európskej únie verejným orgánom Slovenskej republiky. Je však potrebné podotknúť, že súd sa ešte vecou samou od začatia konania v roku 2018 nezaoberal a nevykonal ani základné úkony, po ktorých by mohol nariadiť pojednávanie a rozhodnúť. V správaní sťažovateľky neboli zistené žiadne skutočnosti, ktoré by vplývali na dĺžku konania.

8. Rozhodujúci bol postup okresného súdu v konaní, v ktorom sa vyskytli obdobia nečinnosti, keď nebol vykonaný žiaden úkon smerujúci k rozhodnutiu vo veci samej. Okresný súd po viac ako 2,5 roku od začatia konania zaslal výzvu na zaplatenie súdneho poplatku a doteraz nedoručil žalobu sťažovateľky na vyjadrenie žalovanej. Súd sa od podania žaloby sťažovateľkou vecou samou nezaoberal a nenariadil ani jedno pojednávanie. Celé napadnuté konanie je poznačené dlhodobými prietiahmi v konaní a okresný súd vykonal za toto obdobie pár procesných úkonov. Rozhodujúcim spôsobom sa teda na dĺžke konania odrazila nečinnosť okresného súdu, ako aj jeho neefektívna činnosť, ktorá nesmerovala k rýchlemu odstráneniu stavu právnej neistoty sťažovateľky a spôsobila zbytočné prietahy v konaní. Preto ústavný súd podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ústavnej sťažnosti vyhovel a vyslovil, že postupom okresného súdu v konaní bolo porušené právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov, resp. právo na prejednanie veci v primeranej lehote.

9. Čo sa týka skutočností tvrdených okresným súdom, treba uviesť, že systémové zlyhania ako personálne problémy alebo množstvo prejednávanych vecí pri správe súdnictva nemôžu byť dôvodom zmarenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov a nezbavujú Slovenskú republiku zodpovednosti za prietahy (II. ÚS 481/2017). Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov a ústavnej sťažnosti nie je pomenovanie príčin prietahov v konaní alebo dospieť k záveru, či príčiny majú objektívny alebo subjektívny charakter. Dôležité je rozhodnúť o tom, či k týmto prietahom v konaní došlo a odstrániť právny stav neistoty sťažovateľa.

10. Vzhľadom na to, že v čase rozhodovania o ústavnej sťažnosti nebolo vo veci právoplatne rozhodnuté, ústavný súd prikázal okresnému súdu, aby vo veci konal bez zbytočných prietahov.

11. Sťažovateľka žiadala o priznanie finančného zadosťučinenia vo výške 15 000 eur. Podľa názoru ústavného súdu v tomto prípade priznanie primeraného finančného zadosťučinenia prichádza do úvahy. Pri určení finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na okolnosti prípadu. S prihliadnutím na charakter veci, dĺžku obdobia nečinnosti okresného súdu, celkovú dĺžku napadnutého konania a tiež s poukazom na judikatúru ústavného súdu (III. ÚS 119/2019, III. ÚS 36/2020) priznal ústavný súd sťažovateľke finančné zadosťučinenie sumu 1 000 eur a vo zvyšnej časti návrhu nevyhovel.

V.

12. Zistené porušenie základných práv sťažovateľky odôvodňuje to, aby jej okresný súd podľa § 73 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov nahradil trovy konania, ktoré jej vznikli právnym zastúpením. Výška náhrady bola určená podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon v roku 2020 je 177 eur a v roku 2021 je 181,17 eur. Ústavný súd priznal sťažovateľke náhradu za jeden úkon právnej služby v roku 2020 (prevzatie a príprava zastúpenia 1 x 177 eur) a za dva úkony v roku 2021 (podanie sťažnosti a vyjadrenie na základe výzvy súdu 2 x 181,17 eur), čo spolu s režijným paušálom (1 x 10,62 eur a 2 x 10,87 eur) predstavuje 571,70 eur.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 29. júna 2021

Robert Šorl
predseda senátu